

Očetov prstan

Ob samotnem jezeru je čepela siromašna koč. V koči je brlela luč. Med belimi svečami je ležal mrlič — oče treh sinov. Starejša dva sta ždela ob peči in se na glas prepirala: »Dota je moja, dota je moja!« Ljudje, ki so le redkoma prihajali kropit, so se spogledovali, rekli pa nič. Mlajši sin pa je slonel ob mrtvaškem odru in jokal, jokal tako močno, da bi priklical spečega očeta. Pa oče se mu ni oglasil, kajti zaspal je za večno. Ves bel je bil njegov obraz v dolgi črni krsti, tih in nepremičen.

Zvonovi so otožno zazvonili. Prišli so štirje črni možje in odnesli očeta. Za krsto je stopal samo mlajši sin, starejša se nista zmenila za pogreb, ostala sta doma in se prepirala: »Dota je moja, dota je moja!« Ko so zagrebli grob in so zvonovi potihnili, je mlajši sin še zmeraj klečal ob sveži gomili in jokal, jokal: »Oče, oče-e-e!« Šele z mrakom je ves zmučen vstal in odšel domov. Pa koč je bila prazna. Čisto prazna, da ga je bilo strah vstopiti. In brata, kje sta? je začudeno buljil skozi odprto okno, odkoder je še prihajal duh po mrtvaških prtih, svečah in blagoslovljeni vodi. Toliko se je le opogumil, da je prižgal leščerbo in posvetil. Prazno, res vse prazno! Vse: omara, skrinja, postelja. Moj Bog, kdo je vse odnesel? — In ko je sinko še enkrat v strahu prešel izbo in kuhinjo, se mu je zjasnilo: »Brata sta pobrala in šla — kam? — O, sam sem ostal, sam... Oče, oče-e-e!« se je skrušil na skrinjo in milo zajokal. Ko je legel, ni mogel zaspati. Vso noč je strmel v gluho temo, strah ga je bilo, strah...

Drugi dan je že pred sončnim vzhodom poromal na očetov grob in zrušil se je na orošeno gomilo in iztisnil iz razbolelega srca: »Oče, sam sem ostal, brata sta vzela doto in šla...« In tretji dan je spet poromal na grob in četrti dan takisto. Sedmi dan je ostal najdalje na pokopališču. Sam ni vedel, kdaj ga je zajela noč. Na poti proti domu, ki se je vila skozi samotnen gozd, je srečal belo ženo. »Ne boj se me, dečko. Kam greš, mi povej?« ga je ustavil milo doneč glas. Povedal je ženi, kam je namenjen in kje je bil, da se je zakasnil. Žena mu je rekla prijazno: »Ostani, sinko, doma in delaj na

očetovi grudi.« — »Kaj bom doma, ko sta mi brata vse odnesla.« — »Nista ti vsega odnesla,« je nadaljevala bela žena. »V skrinjo poglej, tamkaj je tvoja dota.« In pri teh besedah je žena izginila, kot bi se v zemljo vdrla. Sinko je tekel domov in odprl je skrinjo, pa skrinja je bila prazna kot prvi dan po očetovi smrti. Že jo je mislil jezno zaloputniti, pa se je v hipu premislil in še enkrat posvetil z leščerbo v vse kote. Tokrat se je na dnu v desnem kotu nekaj zablesketalo. Sklonil se je čez rob in pobral svetel prstan. Namrgodil je obraz in si mislil: »S to doto si bom malo opomogel.« A kljub temu je prstan vzel iz prazne skrinje in ga shranil. »Bo vsaj spomin na očeta,« si je na tihem dejal in legel.

Drugi dan se je razgledal po očetovi domačiji. »Saj res, čemu se bom samo solzil, delati bom moral, da mi bo moči živeti.« In vzel je lopato in motiko in začel obdelovati vrtič in njivico, kajti se je vlekla vzdolž jezera. Tisti dan je bil truden in ni šel na očetov grob. Samo doma je pomolil za očeta in še za brata in potem kmalu sladko zaspal.

Pa glej čudo! Ko se je drugo jutro zbudil, je bila njiva že vsa porasla, krompir je cvetel, pšenica in lan tudi. Mladi sinko se ni mogel načuditi, kdo mu je zemljo posejal in kako, da je vse kar čez noč pognalo in tako visoko zrastle.

Prišel je čas žetve. Pospravil je žito in krompir, pa tega je bilo toliko, da ni vedel, kam z njim. Sklenil je: »Za drugo leto si najamem hlapca in obdelala bova še več sveta, kot sem ga letos.«

Prišlo je drugo leto in prineslo marsikaj novega. Mladi sinko ni najel samo hlapca, marveč tudi dekla, da mu je molzla, kajti v hlevu je stalo deset glav živine. Ko je kanilo tretje leto, je stala ob samotnem jezeru nova hiša, kašča poleg nje in svinjaki in hleva in kozolci — vse last mladega gospodarja, ki ga je vse občudovalo, kako zna voditi kmetijo, ki je pred malo časa prav za prav še bilo ni. Gospodar je pa delal, delal vsak dan od ranega jutra do poznega večera. Preden je zvečer ves truden legel, se je v goreči molitvi zahvalil Stvarniku za vse, kar mu je naklonila Njegova dobrota in neizmerna ljubezen. Ob nedeljah je pa poromal na očetov grob in tam razkrival svoje sreče polno srce.

Lan se je dobro obnesel. Ko ga je gospodar požel, je najel terice in predice, da so mu ga predelale v belo platno, potem so platno naložili na čolne in odveslali po jezeru v daljne kraje po kupčiji. Čez sedem dni so se vrnil z vrečami denarja in gospodar je delavce dobro plačal. Obrodilo je žito, krompir, sadje. Spet so natovorili čolne in odveslali po trgovskih potih. Čez sedem dni so se vrnil in gospodar jih je spet dobro plačal. Tako je bil zadovoljen z vsem. Kako ne, ko je pa zalagal vso vas s kruhom in denarjem. Nihče ni šel od njegove hiše praznih rok, od blizu in daleč so prihajali prosjaki in se ustavljali tod, saj so vedeli, da takega dobrotnika zlepa ni najti pod božjim soncem.

Tako je šlo iz dneva v dan, iz leta v leto.

Nekega dne, ko je sonce zahajalo in so se poslednji njegovi žarki poigravali v rahlo valujočem jezeru, je stopical po stezi ob obrežju neki tujec. Ves sključen je bil, razcapan in zamazan. Ko se je ustavil pred visoko hišo in poprosil za vbogajme, ga je gospodar — tokrat že prileten mož — prijazno ogovoril kot vsakega in ga še povabil noter, češ tujec je gotovo truden in lačen. Stopila sta v hišo in dekla je prinesla kruha in pijače.

»Kam zdaj na noč, mož, kar tu bi spali, prostora je pri nas dovolj,« je gospodar ustavljaj tujca, ki se je pripravljaj na pot.

»Hvala! Bom pa ostal,« se je ta odkasljajl in umaknil temačne oči. Nekaj skrivnostnega je bilo v njih... Tudi pogovoru se je izmikajl, čutiti je bilo, da bi najrajši molčajl ko grob. Pa gospodarju ni dajl, da bi ga ne ogovarjajl

kot vsakega, ki se je pri njem mudil čez noč. Prisedel je in vprašal: »Je že dolga pot pod nogami?«

»Dolga. Od onstran tega jezera. Pa sem pomotoma semkaj zašel.«

»Tako? Pripovedujte, zanima me, kje je vaš dom.«

»Hm,« se je tujec zamislil, »še nikomur nisem tega razkril. Tu notri je zaprto,« je kazal na srce in glas mu je trepetal. Gospodar je zaslutil, da ima nesrečnika pred seboj in milo se mu je storilo, ko je prisedel in začel poslušati tujčevo povest.

»Bilo je pred davnim časom. Mlad sem še bil. Živel sem v hiši svojega očeta srečno, zadovoljno. Trije sinovi smo bili. Ko je oče umrl, sva se z bratom prepirala za doto. Vsak nekaj je pobral in šel po svetu. A že za domačo hišo sva se spet sporekla. Brat mi ni hotel odstopiti očetove denarnice, zato sem planil nadenj in ga pahnil v vodo. Potem sem sam odveslal po jezeru. A kaj se mi je zgodilo? Komaj sem nekaj lučajevo od obrežja, že od nekod grozotno zatuli — pred seboj sem natančno razločil bratovo postavo — in v tistem hipu prirohni vihar, zamaje čoln, jaz kličem na pomoč, pa od nikoder nič glasu. Vihar zatuli in me

zvrne v peneče se valove. Vse je že pogoltnilo jezero, samo nalomljeno veslo mi je še ostalo v roki. In sam ljubi Bog vedi, kako sem se rešil. Samo to vem, ko sem se zbudil, je viselo visoko nad mano jasno nebo, posuto z migetajočimi zvezdami. Ozrl sem se okrog in spet me je oblila zona, kajti tam pred mano je stal brat in me tako milo gledal, da bi najrajši na vso moč zakričal. Vstal sem in zbežal. Bežal sem potem, kar so me noge nesle, a nič ni pomagalo: kakor sem se ozrl, je stal utopljenec pred mano in iz njegovih krvavih oči je govorilo: reši me!... In od tistega dne ne najdem pokoja, kamor koli naj stopim.« Zadnje besede je tujcu zadušil pritajen jok, ki mu je podrhteval v grlu.

Gospodar se je premaknil na stolu. Le stežka je zadrževal solze, ki so mu silile iz motnih oči. Kako mu je pa trepetalo srce, ko je poslušal tujčevo govorjenje besedo za besedo, tega si tujec ni mogel misliti. Ne, saj mu tega ni moči zatajiti...

»Tako, to je tvoja zgodba —.«

»Da,« je tujec zaihtel v dlani.

»Brat — moj dragi brat...«

Tisti hip je obema pošla beseda, samo sunkovit vzdih jima je še drhtel v prsih, ko sta padla drug drugemu v objem.

»Sedi... Dekla, prinesi jedače in pijače, veseli se, brat se mi je vrnil,« se je gospodar čez čas zbral in nepopisno veselje mu je plalo v obeh in sreču. Pa le kdo bi ne bil vesel takega trenutka!

»Nikar!« se je brat branil, ko so mu ponudili novo obleko, s katero bi zamenjal beraške cape, še bolj pa, ko so ga hoteli popeljati namesto na svišli v posebno sobico, kjer naj bi prenočeval. Potem pa se je dal le pregovoriti, da je šel. Z bratom sta se tisti večer seveda še pozno v noč menila o vsem in beseda je nanesla pogovor tudi na očetovo doto.

»I, saj res!« se je mlajši brat domislil. Oni prstan je vendar njegova dota, skoraj bi nanj pozabil. V omari ga hrani, tako drag mu je ta spomin na očeta. Pa še sam ne ve, da ga je prav ta prstan obvaroval vsega hudega in mu prinesel vse dobro... »Bratu ga dam,« je slednjič sklenil, »in jutri pojdeva skupaj na očetov grob in tam potoživa svoje gorje, oče bo odpustil, sinu bo greh izbrisan in potlej bo spet vse dobro in srečna bova oba. Bratu bom postavil novo hišo, odstopil kos sveta in — o, res, srečna, neizmerno srečna bova oba...« Tako je mislil, potem pa zasanjal.

Drugo jutro je navsezgodaj posijalo nad dolino zlato sonce in ptički so začebljali v pozdrav svoje popevke. Gospodar je vstal in stopil do brata, ki je prenočeval v sosedni sobi.

»Vstani, greva na očetov grob.« Ko pa je še enkrat poklical in ni dobil odgovora, je vstopil. Brata — nikjer. Noč ga je vzela...

Šel je sam na očetov grob in potožil svojo nesrečo. Od tistega dne se z bratom nista več srečala. Tako je bilo tedaj...

Nekega dne je pa zapihl močan veter, dvignil valove in jezero je usahnilo. Danes se razprostira tam širna raven, ki ji pravijo mah. Tiste hiše ni več. Še v razvalinah ne, ker so jo po gospodarjevi smrti valovi odnesli neznano kam. Samo vas, ta je še ostala in čudno — še ime je ohranila v spomin na tistega srečnega gospodarja, Vesela dolina je to ali tudi Bistra. Ob tihih jesenskih večerih, pravijo, da vidijo, kako se spreletavajo nad lehami in senožetmi tri meglice: dve letata tik nad zemljo, tretja se pa le včasih spusti do tal, potem pa spet izgine v višine, od koder je prišla. Ne srečajo se pa te meglice nikoli. Res nikoli, ker to so duše treh bratov.

Maksimov

Sveti Jurij

Kadar prijaha
k nam sveti Jurij,
zima oblastna
brž jo odkuri.

Vitez mogočni,
zmagaj še zmaja,
ki zdaj po zemlji
naši razsaja!

Griša Koritnik

Veter

Brzi sel iz daljnih krajev
spet je prisopihal,
preko gričev, preko gajevo
je toplo zadihal.

V šir in vzdolž se je razgrnil
o zračne pokrajine,
se na lahnih krilih vrnil
o reber in doline.

S svojim čudežnim mrmranjem
je predramil svet iz spanja:
ga navdal s pričakovanjem
novega snovanja...